

Doelstellingen Day a Week School

februari 2012

Inleiding

Day a Week School (DWS) heeft als hoofddoelstelling een zo breed mogelijke basis te leggen voor cognitieve talentontwikkeling. Daarnaast is een belangrijke doelstelling het leerplezier te behouden en te vergroten en het voorkomen van demotivatie. Wij zijn van mening dat het belangrijk is dat kinderen op hun eigen niveau worden aangesproken. In een gemiddelde klas is het voor de leerkracht een hele opgave om alle kinderen een onderwijsaanbod te verzorgen op hun eigen niveau. Bovendien missen (hoog-)begaafde kinderen in hun eigen klas soms leeftijdgenoten met een vergelijkbaar ontwikkelingsniveau. Binnen Day a Week School zijn deze er wel en zijn de deskundigheid van de leerkrachten en de omgevingsfactoren zodanig dat alle kinderen op hun eigen cognitieve niveau worden aangesproken en uitgedaagd.

Het niveau van de opdrachten die onze leerlingen krijgen sluit goed aan bij hun cognitieve mogelijkheden. De overige vier dagen werken de kinderen in hun thuishklas aan hun reguliere schoolwerk (soms in compacte vorm) en krijgen ze in veel gevallen aanvullend verrijkingsmateriaal aangeboden. Dit zorgt er voor dat de leerlingen zich minder snel gaan vervelen. Vervolgens vermindert dat de kans dat de leerlingen slecht in hun vel gaan zitten en eventuele sociaal- emotionele problemen ontwikkelen.

Naast deze algemene doelstellingen van ons onderwijs staat hieronder een overzicht van meer concrete doelstellingen en vaardigheden waaraan wij binnen Day a Week School aan werken.

Drie domeinen

De doelstellingen van Day a Week School zijn geordend in drie domeinen: 1. leren leren, 2. leren denken en 3. leren (voor het) leven. Het werken aan doelen op deze domeinen waarborgt een breed onderwijsaanbod waarmee recht wordt gedaan aan de specifieke leerbehoeften van (hoog) begaafde leerlingen. De onderverdeling in deze drie domeinen en onze bijbehorende doelstellingen en vaardigheden zijn deels gebaseerd op de door de SLO opgestelde doelstellingen en vaardigheden lijst (DVL, versie 2010).

Leren denken

Hierbij gaat het om de ontwikkeling van en reflectie op hogere denkvaardigheden. Een van de denkvaardigheden waaraan gewerkt wordt is het *analytisch denken*. Concrete doelstellingen en vaardigheden die onder het analytisch denken vallen zijn:

- Herkennen van verschillen en overeenkomsten tussen dingen,
- Verbanden kunnen zien tussen oorzaak en gevolg,
- De relatie kunnen zien tussen verschillende onderdelen binnen het grotere geheel
- Ingewikkelde problemen gemakkelijker maken door ze op te delen in kleinere problemen.

Een andere denkvaardigheid is het *creatief denken*. Concrete doelstellingen en vaardigheden die hieronder vallen zijn:

- Ontdekken van nieuwe vragen of problemen
- Meerdere oplossingen bedenken voor vragen of problemen

- Originele oplossingen bedenken voor vragen of problemen
- Bedenken hoe een bestaand idee in een nieuwe situatie kan worden toegepast
- Ideeën omzetten in praktische oplossingen.

Een laatste denkvaardigheid is het *kritisch denken*. Hierbij gaat het onder andere om het controleren van veronderstellingen en informatie, om het vormen van een mening, het kunnen onderbouwen van die mening met argumenten en om het kiezen van een meest geschikte oplossing. Concrete doelstellingen en vaardigheden die wij bij Day a Week School nastreven zijn:

- Nagaan of een veronderstelling klopt
- Controleren of nieuwe informatie klopt en overeenkomt met al bekende informatie
- Het kunnen onderscheiden van feiten en meningen en van betrouwbaren en niet betrouwbare bronnen
- Het meenemen van verschillende perspectieven bij het vormen van een mening,
- Het gebruik maken van criteria bij het vormen van een mening
- Doorvragen totdat iets echt wordt begrepen en het kiezen uit verschillende oplossingen naar de meest geschikte versie.

Hoe wordt daar binnen DWS aan deze doelstellingen gewerkt?

Het *leren denken* wordt voornamelijk geoefend en gestimuleerd tijdens de *expliciete denktijd* opdrachten. Zo wordt het *kritisch denken* bijvoorbeeld vooral geoefend tijdens debatten en filosofische gesprekken. Het *creatief denken* wordt grotendeels gestimuleerd tijdens denkopdrachten waarbij er gebruik wordt gemaakt van o.a. denkhoeden en/of denksleutels. Voorbeelden van opdrachten zijn: 'Bedenk 3 vragen waarop je alleen maar het antwoord 'leven' kunt geven'. Of 'Noem zoveel mogelijk overeenkomsten tussen shampoo en een lucifer'. Het *analytisch denken* komt terug in bijna alle onderdelen van het lesprogramma. Binnen Day a Week School wordt veel gebruik gemaakt van de *taxonomie van Bloom*. Deze taxonomie helpt kinderen inzicht te verschaffen in de verschillende denkniveaus die je kunt hanteren bij de omgang met nieuwe informatie. Als het onderwerp bijvoorbeeld 'sprookjes' is, kun je een opdracht geven vanuit een laag denkniveau, zoals: 'Som alle sprookjes op die je kent'. Een opdracht uit de hogere denkcategorie zou kunnen zijn: 'Analyseer Roodkapje'. Een opdracht vanuit het hoogste denkniveau kan dan zijn: 'creëer je eigen sprookje'.

Leren leren

Omdat veel kinderen, die het leren (te) gemakkelijk afaat, "alles komt aanwaaien", niet leren hoe zij nieuwe informatie moeten verwerken en/of opslaan als de stof moeilijk wordt, vinden wij het belangrijk dat onze leerlingen leren leren. Bij het *leren leren* gaat het om het ontwikkelen van inzichten en vaardigheden die wezenlijk zijn voor het verwerven en toepassen van kennis. Hierbij is een goede *werkhouding* van belang. Concrete doelstellingen en vaardigheden waaraan wij werken op het gebied van de werkhouding zijn: -

- Inzetten voor taken die uitgevoerd moeten worden
- Doorzetten wanneer iets niet direct lukt
- Zelfstandig werken waar dat nodig is en het leerproces waarderen, ook wanneer het resultaat tegenvalt
- Omgaan met tegenslagen en je er echt voor inzetten.

Bij het leren leren is het tevens van belang dat de leerling leert om te *werken volgens een plan*. Hierbinnen werken wij aan de volgende concrete doelstellingen en vaardigheden:

- Het formuleren van leerdoelen
- Verkennen van een onderwerp voordat ermee aan de slag wordt gegaan
- Weten welke stappen er gezet moeten worden en hoe deze moeten worden uitgevoerd, en het achteraf evalueren van de planning.

Als laatst vinden wij het belangrijk dat onze leerlingen leren om verschillende leerstrategieën te kunnen toepassen. De concrete doelstellingen en vaardigheden die vallen binnen het onderwerp 'manier van leren', zijn:

- Het kunnen uitvoeren van een onderzoek. Weten welke stappen er gezet worden bij het onderzoekend leren
- Het verzamelen van verschillende informatie op verschillende manieren
- Het controleren van de leervraag om te kijken of deze voldoende is beantwoord.

Hoe wordt daar binnen DWS aan deze doelstellingen gewerkt?

De doelstellingen en vaardigheden binnen het *leren leren* worden grotendeels geoefend tijdens de hoofdactiviteiten en de zelfstandige studieopdrachten. De leerlingen maken hierbij gebruik van het TASC-wiel. Dit geeft hen houvast en inzicht in hun leerproces. Het TASC-wiel geeft in acht stappen het werkproces van de leerlingen aan. Hierdoor kan worden gereflecteerd op het eigen handelen. De leerlingen wordt gevraagd een persoonlijke opdracht te maken over een onderwerp naar keuze (al of niet binnen een overkoepelend onderwerp). Het project wordt verspreid over een aantal weken. Ter afronding van het project presenteert de leerling het gemaakt product. Zo wordt er bijvoorbeeld gewerkt aan een memoryspel over het oude Egypte. Een ander voorbeeld is het ontwerp van een kwartetspel over de tweede wereldoorlog, of een tijdschrift over het heelal.

Ook worden er in de groepen veel proefjes gedaan en wordt er een beroep gedaan op het onderzoekend leren door de kinderen te laten werken met vraagstellingen, hypothesen, onderzoeksmiddelen, resultaten en conclusies. Onderwerpen van de proefjes variëren van luchtdruk tot de eigenschappen van custard.

Leren (voor het) leven

Hierbij gaat het om het ontwikkelen van kennis, houding en vaardigheden op het intra persoonlijke gebied. Een belangrijk aspect daarvan is *inzicht in jezelf* verkrijgen. Concrete doelstellingen en vaardigheden die wij daarbij hanteren zijn:

- Weten waar je goed en minder goed in bent
- Gebruik kunnen maken van je sterke kanten en ook blijven werken aan je minder sterke kanten
- Om kunnen gaan met de situatie waarin je niet direct weet hoe het moet of als iets niet meteen lukt
- Goed kunnen omgaan met kritiek, flexibel met tegenslagen en begrijpen dat er iets uit te leren valt.

Al deze doelstellingen en vaardigheden dragen bij aan de mogelijkheid om jezelf in de tijd te kunnen blijven ontwikkelen.

Goed kunnen omgaan met anderen betekent niet alleen dat je kunt leren van en met anderen, maar ook dat je beseft welke rol je daar zelf in vervult en op welke manier het mogelijk is jezelf te blijven en dat te doen wat bij je past. Concrete doelstellingen en vaardigheden die hieraan bijdragen zijn:

- Jezelf kunnen blijven in een groep, waarbij anderen kunnen zijn en horen wat je ergens van vindt en hoe je je voelt
- Samen kunnen werken met anderen als je samen meer kunt bereiken dan alleen
- de taken met anderen kunnen verdelen waardoor iedereen goed werkt
- Goed zien en begrijpen hoe anderen ergens tegenaan kijken vanuit hun beleving
- Goed kunnen luisteren naar ideeën van anderen, maar ook eigen ideeën kunnen verdedigen
- Kritiek kunnen geven op een manier zodat de ander er iets aan heeft en de resultaten van je werk aan anderen kunnen presenteren op een manier die past bij jezelf en bij het doel van dat moment.

Hoe wordt daar binnen DWS aan deze doelstellingen gewerkt?

Door de uitdagende opdrachten binnen DWS zoeken wij bij en samen met de leerlingen de grenzen van hun kunnen op. Hierdoor leren zij dat juist als iets je niet gemakkelijk af gaat je moet doorzetten om tot het gewenste resultaat te komen. Het samenwerken wordt vooral geoefend tijdens de teamuitdagingen. Er wordt goed gekeken naar het proces en er wordt geëvalueerd hoe de samenwerking verliep, wie welke rol kreeg toebedeeld en welke positie de leerlingen hebben ingenomen. De teamuitdagingen variëren van het ontwerpen en bouwen van een knikkerbaan tot de organisatie van een modeshow met alleen kranten.

Inzicht in jezelf en anderen wordt onder andere getraind in de kringgesprekken die worden gevoerd. Daarin wordt er geoefend in het goed en kritisch luisteren naar klasgenoten en in het geven van opbouwende kritiek. In de kringgesprekken worden onderwerpen behandeld die aansluiten bij belevingswereld van de leerlingen. Dit kan gaan over hun begaafdheid, maar ook over onderwerpen zoals pesten, de thuissituatie of hobby's en passies.